

TAURAGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

ATASKAITA VIEŠŪJŲ KELEIVIŲ VEŽIMO PASLAUGŲ TEIKIMO SUTARTIES VYKDYMO VERTINIMAS

2019 m. vasario 26 d. Nr. AP-1
Tauragė

Patikrinimas atliktas vykdant Savivaldybės kontrolieriaus 2019-01-17 pavedimą Nr. PA-1

Patikrinimą atliko

Savivaldybės kontrolieriaus pavaduotoja Nijolė Marozienė

Patikrinimas pradėtas 2019-01-18

Patikrinimas baigtas 2019-02-19

IŽANGA

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo nuostatomis¹ ir Tauragės rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2019 m. veiklos planu² atlikome viešųjų keleivių vežimo paslaugų teikimo sutarties³ vykdymo vertinimą. Ši ataskaita yra Savivaldybės 2018 m. konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių bei turto ir lėšų naudojimo audito sudėtinė dalis.

Patikrinimo tikslas – Įvertinti, ar laikomasi sutarties sąlygų, ar teisingai skaičiuojami mokėjimai už paslaugų teikimą.

Patikrinimo subjektas – Tauragės rajono savivaldybės administracija (toliau – Administracija), adresas: Respublikos g. 2, LT-72255 Tauragė, identifikavimo kodas – 188737457; Uždaroji akcinė bendrovė Tauragės autobusų parkas (toliau – Vežėjas), adresas: Pramonės g. 30, LT-72363 Tauragė, įmonės kodas – 179286788.

Viena iš savivaldybės savarankiškų funkcijų yra keleivių vežimo vietiniais maršrutais organizavimas, lengvatinio keleivių vežimo kompensacijų skaičiavimas ir mokėjimas⁴.

Vietos savivaldos įstatymas⁵ ir Transporto veiklos pagrindų įstatymas⁶ įpareigoja savivaldybę užtikrinti, kad viešosiomis paslaugomis galėtų naudotis visi savivaldybės gyventojai ir kad šios paslaugos būtų teikiamos nuolat. Savivaldybės institucijos vadovaudamosi Europos parlamento ir tarybos reglamentu (EB) 1370/2007⁷ (toliau – Reglamentas (EB)) užtikrina bendrus interesus tenkinančių keleivinio kelių transporto viešųjų paslaugų teikimą, kurio atsižvelgdami į savo komercinius interesus, vežėjai neprisiimtų arba neprisiimtų tokiu mastu ar tokiomis pačiomis sąlygomis negaudami atlygio⁸.

Savivaldybės taryba patvirtino 53-jų viešojo transporto maršrutų sąrašą⁹ ir keleivių vežimo reguliariais reisais vietinio susisiekimo maršrutais konkrečius tarifų dydžius¹⁰. Viešųjų paslaugų teikimo sutartyje Vežėjas įsipareigojo vykdyti viešąsias keleivių vežimo paslaugas anksčiau nurodytais maršrutais, patvirtintais tvarkaraščiais ir tarifais, o Savivaldybė įsipareigojo kompensuoti Vežėjo nuostolius, patirtus teikiant viešąsias keleivių vežimo paslaugas nuostolingais maršrutais, ir mokinių bei kitų keleivių, turinčių lengvatas, vežimo išlaidas.

¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 27 str.;

² 2019 m. veiklos planas patvirtintas Savivaldybės kontrolieriaus 2018-11-02 įsakymu Nr. V-5;

³ 2017-09-07 Viešųjų paslaugų teikimo sutartis Nr. 51S-759, sudaryta su viešojo paslaugos pirkimo konkurso laimėtoju UAB Tauragės autobusų parkas; galiojimo terminas 5 m. (iki 2022-09-07); suderinta su VP tarnyba;

⁴ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 str. 33 p.;

⁵ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 8 str. 5 d.;

⁶ Lietuvos Respublikos transporto veiklos pagrindų įstatymo 13 str. 1 d.;

⁷ Europos parlamento ir tarybos reglamento (EB) Nr. 1370/2007 „Dėl keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešųjų paslaugų“, patvirtinto 2007-10-23, 5 str.1 d.;

⁸ Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksas;

⁹ Tauragės r. savivaldybės 2017-01-18 sprendimas Nr. 1-5 „Dėl visuomenei būtinų autobusų maršrutų sąrašo tvirtinimo“;

¹⁰ Tauragės r. savivaldybės 2015-12-16 sprendimas Nr. 1-329 „Dėl keleivių vežimo vietiniais autobusų maršrutais tarifų patvirtinimo“, kuris nepakeistas (Tarybos 2017-01-18 sprendimas Nr. 1-6).

Administracija atsiskaitymams su Vežėju 2018 m. naudojo biudžeto asignavimus pagal atskiras programas:

1. Urbanistinės plėtros ir viešosios infrastruktūros gerinimo programa (kodas 03.05), priemonė „Patirtų nuostolių vežant keleivius nuostolingais maršrutais kompensavimas“ (kodas 03.05.01.01.04), asignavimų planas, įskaitant patikslinimus – 203,4 tūkst. eurų;

2. Ugdymo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programa (kodas 01.09), priemonė „Mokinių vežiojimo užtikrinimas“ (kodas 01.09.01.04.01), asignavimų planas, įskaitant patikslinimus – 244,8 tūkst. eurų;

3. Socialinės paramos įgyvendinimo programa (kodas 01.10), priemonė „Transporto išlaidų kompensavimas (lengvatinis keleivių vežimas)“ (kodas 01.10.01.01.08), valstybės funkcijos 10.01.02.40 ir 10.02.01.40, asignavimų planas, įskaitant patikslinimus – 27,8 tūkst. eurų.

Šioje ataskaitoje pateikiami tik patikrinimo metu nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl biudžeto lėšų ir turto naudojimo teisėtumo yra sudedamoji dalis išvados, teikiamos Savivaldybės tarybai dėl Savivaldybės 2018 m. konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių, Savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo.

PATIKRINIMO REZULTATAI

Patirtų nuostolių vežant keleivius nuostolingais maršrutais kompensavimas

2018 m. Vežėjas, vykdydamas keleivinio kelių transporto viešųjų paslaugų įsipareigojimus, patyrė 108,2 tūkst. eurų nuostolių. Savivaldybės administracija patirtų nuostolių kompensavimui panaudojo 203,4 tūkst. eurų savivaldybės biudžeto asignavimų, nes metų pradžioje Vežėjui buvo skolinga 95,2 tūkst. eurų. Visi asignavimai, gauti patirtų nuostolių vežant keleivius visuomenei būtinais maršrutais kompensavimui, panaudoti pagal tikslią paskirtį, tinkamai suklasifikuoti ir teisingai užregistruoti apskaitoje.

Viešųjų paslaugų teikimo sutartyje nustatyta 1 km ridos savikaina – 0,52 eurų be PVM¹¹, kuri gali būti indeksuojama ne daugiau kaip 2 kartus per metus, kai Vežėjo faktinė 1 km ridos savikaina dėl 3-jų objektyvių priežasčių¹² kinta ne mažiau kaip 5,0 proc. 2018 m. 1 km savikaina indeksuota 2 kartus: nuo 2018 m. birželio 1 d., padidinta 9,6 proc.¹³ ir nuo 2018 m. gruodžio 1 d., padidinta 7,0 proc.¹⁴. Tačiau nuo 2018 m. gruodžio 1 d. savikaina padidinta avansu, nors pagal nustatytus

¹¹ 2017-09-07 Viešųjų paslaugų teikimo sutartis Nr. 51S-759/10-86 44 p.; 53 p. nurodyta, kad savikaina indeksuojama sudarant rašytinį Šalių susitarimą ne daugiau kaip 2 kartus per metus;

¹² 54 p.: 54.1. didėja darbo užmokesčio (min mėnesinė alga) sąnaudos dėl teisės aktų pasikeitimo; 54.2. degalų kainų pokyčiai; 54.3. kitos pridėtinės išlaidos, nepriklausančios nuo Vežėjo;

¹³ Papildomas 2018-05-17 susitarimas Nr. 51S-530/10-38 prie 2017-09-07 sutarties Nr. 51S-759; 1 km ridos savikaina – 0,57 Eur be PVM;

¹⁴ Papildomas 2018-11-19 susitarimas Nr. 51S-1214/10-88 prie 2017-09-07 sutarties Nr. 51S-759; 1 km ridos savikaina – 0,61 Eur be PVM.

kriterijus turėjo būti didinama nuo 2019 m. sausio 1 d. Sumine išraiška neatitiktikimai nereikšmingi. Mokėjimai už paslaugų teikimą vykdyti laikantis nustatytų tarifų.

Nuostolių kompensacijos apskaičiavimo tvarkos apraše¹⁵ ir Sutartyje nustatyta, kad užsakovui pareikalavus, vežėjas privalo pateikti praėjusiais kalendoriniais metais patirtų nuostolių, vykdant keleivinio kelių transporto viešųjų paslaugų įsipareigojimus, metinę suvestinę ataskaitą. Jeigu metinė pajamų, kompensacijų už lengvatomis besinaudojančių keleivių vežimą ir Vežėjo nuostolių kompensacijų suma yra didesnė už metinę paslaugos savikainą, nustatytą viešųjų paslaugų teikimo sutarties sudarymo metu (įvertinus rentabilumą), užsakovas (Administracija) turi teisę pareikalauti iš Vežėjo išrašyti kreditinę sąskaitą, atitinkamai mažinant metinę vežėjo nuostolių kompensacijos sumą. Tačiau Administracija nesivadovavo Nuostolių kompensacijos apskaičiavimo tvarkos nuostatomis ir nepasinaudojo Sutarties 50.11 p. nustatyta teise pareikalauti iš Vežėjo pateikti metinę suvestinę ataskaitą. Atlikus metinį patirtų nuostolių perskaičiavimą nustatėme, kad galėjo būti išrašyta kreditinė sąskaita 26,7 tūkst. eurų sumai.

Vertinant Savivaldybės nustatytų vietinio (priemiestinio ir miesto) susisiekimo maršrutų pajamų, patirtų išlaidų apimtis, 1 kilometro ridos savikainą, jos pokyčius, patirtų nuostolių vežant keleivius apskaičiavimo principus nustatėme, kad UAB Tauragės autobusų parkas vadovaujasi patvirtinta Sąnaudų paskirstymo tarp vietinio (miesto ir priemiestinio) bei tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutų tvarka¹⁶, kurioje nustatyti paskirstymo kriterijai ir principai nėra tikslūs ir aiškūs. Praktikoje taikomas sąnaudų paskirstymas netikslus, nes 2018 m. bendrovė eksploatavo mokyklinius autobusus (pagal atskiras sutartis), kuriems priskirtos bendrosios ir administracinės sąnaudos neturint nustatytų konkrečių kriterijų.

Administracija nepasinaudojo Sutarties nustatyta teise, nes nepareikalavo iš Vežėjo ataskaitos dėl metinių patirtų nuostolių ir metinės savikainos, neanalizavo duomenų ir taip nesilaikė Nuostolių kompensacijos apskaičiavimo tvarkos aprašo nuostatų.

Viešųjų paslaugų teikimo sutarties 26 p. nustatyta, jog bilietų kaina peržiūrima ne rečiau kaip kartą per metus, atsižvelgiant į Vežėjo vežimo sąnaudų, gautų pajamų pokyčius ir šioje sutartyje numatytus šalių įsipareigojimus. Bilietų kainos galioja nepakeistos nuo 2016 m. sausio 1 d., nors 2018 m. Vežėjas kreipėsi į Administraciją dėl kainų peržiūrėjimo¹⁷.

Pažymime, kad UAB Tauragės autobusų parkas ankstesnio audito (2015 m.) rekomendacijas dėl 1 km ridos savikainos mažinimo įgyvendino: atnaujintas autobusų parkas, įdiegtos naujos informacinės technologijos, optimizuotas darbuotojų skaičius. Tiesioginėse sąnaudose ypač sumažėjo kuro (20,3 proc.) ir sunaudotų atsarginių dalių bei medžiagų (24,6 proc.) sąnaudos,

¹⁵ Patvirtinta LR Susisiekimo ministro 2010-07-20 įsakymu Nr. 3-457 „Dėl nuostolių, patirtų vykdant keleivinio kelių transporto viešųjų paslaugų įsipareigojimus, kompensacijos apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 9 p.;

¹⁶ Patvirtinta UAB Tauragės autobusų parko direktoriaus 2017-12-11 įsakymu Nr. 1-75;

¹⁷ UAB Tauragės autobusų parko 2018-04-17 prašymas Nr. 3-251 „Dėl keleivių vežimo vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutais tarifų dydžio“.

tačiau atnaujinus transporto priemones padidėjo turto nusidėvėjimo ir draudimo bei finansinių investicijų sąnaudos. Taip pat padidėjo vairuotojų darbo užmokesčio sąnaudos, kurios tiesiogiai susijusios su minimalios mėnesinės algos pokyčiais dėl teisės aktų pasikeitimo. 2018 m. Vežėjo keleivių vežimo pajamos, palyginus su 2015 m., sumažėjo 6,6 proc.

2018 m. bendrovės veiklos rezultatas neigiamas – gautas 137,4 tūkst. eurų nuostolis, nuosavas kapitalas sudaro 37,6 proc. įstatinio kapitalo. Vadovaujantis Akcinių bendrovių įstatymu¹⁸ valdyba ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo dienos, kurią sužinojo apie susidariusią padėtį, privalo sušaukti visuotinį akcininkų susirinkimą, kuris turi priimti sprendimus, kad bendrovėje susidariusi padėtis būtų ištaisyta.

Mokinių ir kitų keleivių, turinčių lengvatą, vežimo išlaidų kompensavimas

Vežėjo mokinių ir kitų keleivių, turinčių lengvatą, vežimo išlaidų kompensavimui Administracija panaudojo 271,7 tūkst. eurų biudžeto asignavimų. Nustatėme, kad ne visi asignavimai panaudoti pagal tikslinę paskirtį, nes 3,3 tūkst. eurų panaudoti autobusų stoties eksploatavimo kaštų kompensavimui, kuris finansuojamas pagal kitą – Urbanistinės plėtros ir viešosios infrastruktūros gerinimo programą (kodas 03.05, priemonė „Autobusų stoties veiklos užtikrinimas“, kodas 03.05.01.01.05). Tokiu būdu netinkamai suklasifikuotos biudžeto išlaidos: 3,3 tūkst. eurų padidintos „Socialinės išmokos“ (EKK 2.7) ir atitinkama suma sumažintos „Kitos išlaidos“ (EKK 2.8).

Sutartyje¹⁹ nurodyta, kad Savivaldybė gali Vežėjui tenkančią pajamų dalį sumokėti avansu, tačiau *nenustatytas* konkretus jo dydis. Administracija, gavusi Vežėjo išankstinę sąskaitą²⁰, rugpjūčio mėn. sumokėjo 80,0 tūkst. eurų, kurie sudaro 4 mėn. būsimas mokinių vežiojimo pajamas.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4	5
1.	Vadovaujantis Nuostolių kompensacijos apskaičiavimo tvarkos nuostatomis pasinaudoti Sutartyje nustatyta teise pareikalauti iš Vežėjo pateikti metinę suvestinę ataskaitą.	Tauragės rajono savivaldybės administracija	Administracija pasinaudos Sutartyje nustatyta teise pareikalauti iš Vežėjo pateikti metinę suvestinę ataskaitą, vertins situaciją ir priims sprendimą.	Iki 2019-03-31
2.	Įvertinti bendrovėje susidariusią finansinę padėtį ir vadovaujantis		1. Valdyba ir akcininkas įvertins susidariusią situaciją.	Iki 2019-08-30

¹⁸ Akcinių bendrovių įstatymas Nr. VIII-1835, 2000-07-13(su vėlesniais pakeitimais) 38 str. 3 d. ir 59 str. 10 d. 2 p. ir 11 d.;

¹⁹ 2017-09-07 Viešųjų paslaugų teikimo sutartis Nr. 51S-759/10-86, 48 p.;

²⁰ 2018-08-10 išankstinė sąskaita Nr. 3-416;

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4	5
	Akcinių bendrovių įstatymu priimti reikalingus sprendimus, kad susidariusi padėtis būtų ištaisyta.		2. Tvirtinant 2018 m. finansinių ataskaitų rinkinį bus imtasi veiksmų, kad susidariusi padėtis būtų ištaisyta.	
3.	Vadovaujantis teisės aktų reikalavimais patikslinti Sutarties 48 p., nustatant konkretų galimo avansinio mokėjimo dydį.	Tauragės rajono savivaldybės administracija; UAB Tauragės autobusų parkas	Abi šalys įsipareigoja suderinti ir nustatyti tikslų avanso dydį.	iki 2019-03-31
4.	Atsižvelgiant į Vežėjo vežimo sąnaudų, gautų pajamų pokyčius ir Sutartyje numatytus įsipareigojimus peržiūrėti bilietų kainas ir teikti Tarybai dėl sprendimo priėmimo.		1. Atsižvelgdama į vežimo sąnaudų, gautų pajamų pokyčius UAB Tauragės autobusų parkas teiks prašymą peržiūrėti kainas. 2. Administracija vykdys sutartinius įsipareigojimus ir teiks Tarybai dėl sprendimo priėmimo.	Iki 2019-03-31
5.	Patikslinti Sąnaudų paskirstymo tvarką, nustatant tikslus ir aiškius keleivių vežimo ir kitų veiklų sąnaudų paskirstymo kriterijus ir principus.	UAB Tauragės autobusų parkas	Atsižvelgdama į pastebėjimus ir rekomendacijas UAB Tauragės autobusų parkas patikslins Sąnaudų paskirstymo tvarką, suderins paskirstymo kriterijus tarp keleivių vežimo ir kitų veiklų.	iki 2019-04-30
<p>Atstovas ryšiams, atsakingas už Kontrolės ir audito tarnybos informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais:</p> <p>Tauragės rajono savivaldybės administracijos Plėtros, investicijų ir turto valdymo skyriaus vedėja Genovaitė Pukelytė, tel. (8 446) 62 849; 449</p> <p>UAB Tauragės autobusų parkas direktorius Rimantas Martinavičius, tel. (8 446) 61 454</p>				

Savivaldybės kontrolierė

Kostė Čiapienė

Savivaldybės kontrolieriaus pavaduotoja

Nijolė Marozienė